

PAIX LITURGIQUE

Brev 4 %%%publieeLe%% 27 mars 2012

Den romerska ritens äldre form vinner insteg i Winnipeg

Sedan några månader tillbaka är den traditionella mässan tillbaka i Winnipeg, huvudstad i den kanadensiska provinsen Manitoba. Om denna utveckling skrev den katolska veckotidningen *Prairie Messenger* en artikel 21 september i fjol. Denna artikel har vi dels översatt, dels kommenterat.

I - Brenda Sudermans artikel i *Prairie Messenger*

Strax före mässan den 4 september var S:ta Annas katolska kyrka i Winnipeg fullsatt med församlingsbor som kommit för att be på ett språk som de flesta inte förstår.

Varje söndag kl. 10 firas mässan på latin av fader Jeffrey Burwell, en ung jesuitpater.

“Har man aldrig tidigare bevistat den traditionella mässan, förklarar Burwell, eller inte gjort det sedan liturgireformen 1969, kan det till en början vara något av en utmaning att följa med i liturgin. En nåderik utmaning, men ändå en utmaning. Även med ett folkmissale till hands, med mässtexten översatt till folkspråket. Å andra sidan står det klart att mässbesökarna är mycket angelägna om att tränga in i liturgin och på så sätt delta aktivt. Med en sådan inställning kommer de snart att förstå liturgin i all dess djup och rikedom.”

Den traditionella latinska mässan kallas formellt den romerska ritens extraordinarie form. Efter Andra Vatikankonciliet, som slutfördes 1965, genomförde påven Paulus VI en omfattande liturgireform. Den nya liturgin kunde firas på folkspråken, vilket var något alldeles nytt för romerska katoliker. Den äldre liturgin försvann dock inte, utan levde kvar på många platser. 2007 gav Rom en kanonisk ram för samlevnad mellan de två liturgierna i motu proprio Summorum Pontificum. Alltsedan dess kallas den nya liturgin formellt för den romerska ritens ordinarie form.

“Kyrkans officiella språk är latin. Sakrala språk finns även i andra religioner; i islam hittar vi som bekant arabiskan, i judendomen hebreiskan, hos hinduerna sanskrit”, påpekar Burwell (36), som undervisar i ”Catholic Studies” vid universitetet i Manitoba och som studerade latin under sina studier vid Regina universitet (Kanada).

“Det finns något alldeles särskilt med ett sakralt språk. Det rotar oss i vår tradition.”

Församlingsbon Kateri Muys var angelägen om att få delta i mässan på latin. Hon blev bekant med denna under sin studietid vid Our Lady Seat of Wisdom Academy i Barry’s Bay (Ontario):

“Det finns inget som kan mäta sig med det här,” förklarar den 21-åriga Oak Bluff-bon. “Har man väl börjat be på latin, finns det ingen återvändo.”

“De två första söndagsmässorna i äldre rit firades som sjungen mässa, vilket tar omkring 75 minuter. Numera är den stilla mässan vanligare. Denna lästa mässform är kortare. Men vid högtider firar jag fortfarande sjungen mässa”, säger Burwell,

Winnipeg’s första officiella traditionella mässa på nästan femtio år kom till stånd med stöd från ärkestiften Winnipeg och Saint-Boniface, sedan påven Benedictus XVI uttalat att de katoliker som så önskar bör beredas möjlighet att bevista den äldre liturgin på latin, förklarar ärkebiskopen av Winnipeg, James Weisgerber.

“Vi har uppmuntrats i vår föresats att erbjuda de troende denna möjlighet, uppmuntrats att fortsätta denna tradition som kyrkan ger oss, säger Weisgerber. “Ärkebiskop LeGatt (från Saint-Boniface) och jag samarbetar härvidlag, därför att vi bägge vill att alla skall ha denna möjlighet.”

Weisgerber, som prästvigdes då latin ännu var allmänt förekommande i kyrkan, säger att han om det behövs är villig att damma av sitt latin och vid behov hoppa in för Burwell på söndagsmorgnarna.

Efter att ha bevistat den latinska mässan i London (England) och i Saint Louis (Missouri) var Winnipeg-bon John Corten övertygad om dess förtjänster, och anslöt sig därför till den latinska gruppen i S:ta Annas församling.

“Mässan är så oerhört rörande, vördnadsfull och pietetsfull på de där ställena, påminner sig Corten. “Vi är bara ett litet och brokigt gäng som försöker tjäna samma ädla sak på vår egen anspråkslösa nivå.”

För unge Anselm Ragelti har införandet av den traditionella mässan vid S:ta Anna medfört möjligheten att komma närmare liturgin på ett helt nytt sätt. Han hör nämligen till ministranterna. Till skillnad från den nya mässan, där folket svarar prästen, är det så i den latinska mässan att ministranterna står för de flesta svar. Ministranten har dessutom fler och svårare uppgifter.

“Jag tyckte mässan var så vacker,” berättar den 14-årige Ragelti om sina tidigare erfarenheter av den extraordinarie formen på ett pojkläger i South Dakota. “Latin är mycket tilltalande, och passar så bra till musik och sång.”

Mässan är på latin, men Burwell predikar förstås på engelska. Den unge jesuiten är övertygad om att hans församlingsbor kommer att bli allt förtrognare med latinet, och att de snart kommer att kunna skilja på begrepp som *graduale* och *knäfall* (*genuflexion*).

“De församlingsbor som deltar i liturgin enligt den extraordinarie formen kommer att få näring såväl genom altarets heliga mysterier och skönheten i mässan som genom den gemenskap och vänskap som uppstår mellan troende som ber tillsammans, påpekar Burwell.

II - Paix Liturgiques analys

1) Det första som slår en i denna berättelse om tillämpningen av *motu proprio Summorum Pontificum* är den omständighet att celebranten är jesuit. Denna iakttagelse stämmer med liknande uppgifter från hela världen. Jesu sällskap, som åtminstone i teorin utmärker sig för sitt särskilda lydnadslöfte till påven, verkar vara på väg att närma sig Benedictus XVI och hans synsätt. Jesuitorden verkar i viss mån öppna sig för en reform av reformen (d v s tolkningen av den nya liturgin och övriga konciliereformer i traditionens ljus). Än så länge sker detta på individnivå, utan synbara impulser från ordensledningen, men det sker likväl. Låt oss be att tendensen blir tydligare och till sist även når andra ordensprovinser, däribland den franska jesuitprovinserna.

2) Lyhörda och Rom-trogna biskopar. Det utgör en annan viktig iakttagelse. Såväl ärkebiskop Weisgerber (73) i Winnipeg som ärkebiskop LeGatt (58) i Saint-Boniface har tagit till sig instruktionen *Universæ Ecclesiae* om tillämpningen av *Summorum Pontificum*. Kort efter att instruktionen publicerats bjöd de två biskoparna in de stiftsbor som känner sig förbundna med den gregorianska riten och som alltså hade gått samman i föreningen S:t Gregorius II. Man ordnade ett möte för att diskutera möjligheterna att efterleva *Summorum Pontificum*. Ur detta möte är det som mässfirandet i S:ta Annas kyrka sprang fram.

3) Vare sig detta varit avsiktligt eller inte förhåller det sig så att det, utom ärkebiskopen av Winnipeg, endast är unga människor som kommer till tals i artikeln i *Prairie Messenger*: pater Burwell, ministranten, den kvinnliga studenten... I Manitoba ser man med andra ord samma sak som i till exempel Rom (jmf. vårt franska brev n:r 310), man märker den dragningskraft som den extraordinarie formen utövar på unga. Detta visar att den traditionella liturgin kan vara ett viktigt verktyg i den nyevangelisering som påven vill se. Det visar också att den äldre riten är en uteslutande skatt för hela kyrkan och inte bara dem som upplevde kyrkan och liturgin före Andra Vatikankonciliet.